

The Effects and Suggestions of Teachers and School Administrators on the Professional Development of Distance Education Experiences

Murat Başar¹, Taner Tanoba², Hilal Gürkan³, Hülya Doğan⁴

¹ Uşak Üniversitesi Türkiye, murat.basar@usak.edu.tr, ORCID: 0000-0001-6635-4543

² Milli Eğitim Bakanlığı, tanertanoba67@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-1187-3328

³ Milli Eğitim Bakanlığı, hilalgurkan@gmail.com, ORCID: 0000-0002-6719-8440

⁴ Milli Eğitim Bakanlığı, hlydgn02@gmail.com, ORCID: 0000-0002-1643-0262

To cite this article: Başar, M., Tanoba, T., Gürkan, H. & Doğan, H. (2022). The effects and suggestions of teachers and school administrators on the professional development of distance education experiences. *Eurasian Journal of Teacher Education*, 3(3), 187-204.

Received: 06.22.2022

Accepted: 08.23.2022

Abstract

The aim of the research is to reveal the effects of distance education activities, which have increased gradually during the pandemic period, on the professional development of teachers, in line with the experiences of teachers and administrators working in official education institutions. This study is a qualitative study in descriptive survey model and designed in phenomenology (phenomenology) pattern. The study group of the research consists of 23 teachers and 7 school administrators working in public schools. Criterion sampling method was used to determine the participants. Findings were obtained by summarizing data, coding, frequency and percentage analysis. According to the research findings, educators have participated in distance education programs in various fields, especially computer aided design and programming, disaster education and museum education. Distance education has advantages such as preventing time loss, providing easy access to education at any time and providing a comfortable education environment. They prefer it to the disadvantage of reducing socialization, interaction and communication. They provide the professional development of the participants in the intellectual field, general and special field competencies and technology use competencies through distance education.

Keywords: Distance Education, Phenomenology, Professional Development

Article Type:

Research article

Ethics Declaration:

In this study, all the rules stated to be followed within the scope of the "Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Directive" were followed. None of the actions specified under the title of "Actions Contrary to Scientific Research and Publication Ethics", which is the second part of the directive, were not carried out.

Ethics committee permission information

Name of the committee that made the ethical evaluation: Uşak University

Date of ethical review decision: 02.11.2022

Ethics assessment document issue number: 2022-36

Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Uzaktan Eğitim Deneyimlerinin Mesleki Gelişimlerine Olan Etkileri ve Önerileri

Öz

Araştırmanın amacı öğretmen ve yöneticilerin deneyimleri doğrultusunda özellikle pandemi döneminde giderek artan uzaktan eğitim faaliyetlerinin okul yöneticileri ve öğretmenlerin mesleki gelişimlerine olan etkilerini incelemektir. Bu çalışma nitel bir çalışma olup fenomenoloji (olgu bilim) deseninde tasarlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu devlet okullarında görev yapan 23 öğretmen ve 7 okul yöneticisi oluşturmuştur. Katılımcıların belirlenmesinde ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla toplanan veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Araştırma bulgularına göre eğitimciler başta bilgisayar destekli tasarım ve programlama, afet eğitimi ve müze eğitimi olmak üzere çeşitli alanlarda uzaktan eğitim programlarına katılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre uzaktan eğitimin; zaman kayıplarını engellemesi, istenilen zamanda ve kolay şekilde eğitime erişilebilmesi ve konforlu bir eğitim ortamı sağlaması açısından avantajları bulunmaktadır. Asosyalleşme, etkileşim ve iletişimi azaltması dezavantajlarına rağmen uzaktan eğitimin eğitimciler tarafından tercih edilmektedir. Eğitimciler uzakta eğitim yoluyla entelektüel, genel ve özel alan yeterlikleri ve teknoloji kullanımı yeterliği alanlarında mesleki gelişimlerini sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fenomenoloji, Mesleki Gelişim, Uzaktan Eğitim

Giriş

Eğitimde mesleki gelişim hizmet içi eğitimler, seminerler, konferanslar, ikinci bir lisans eğitimi ve lisansüstü eğitimler yoluyla sağlanmaya çalışılmaktadır. Farklı yollarla gerçekleştirilmeye çalışılan mesleki gelişim etkinlikleri genellikle geleneksel olarak yüz yüze eğitim yoluyla yapılmaktadır. Yüz yüze eğitimin şüphesiz en alışıldık, etkileşim ve iletişimi yüksek düzeyde sunan, etkili ölçme ve değerlendirme yapılabilen, uygulamalı etkinliklere de imkân tanıyan öğretim modeli olduğu söylenebilir. Yüz yüze eğitimin bu avantajlarına rağmen son yıllarda neredeyse tüm mesleki gelişim faaliyetlerinde uzaktan eğitime yönelme mevcuttur.

Uzaktan eğitimin zaman ve mekândan bağımsız gerçekleşebilmesi (Erdoğan, 2017; Wasserman & Migdal, 2019) aynı anda çok fazla kişiye uygulama olanağı sağlaması, ekonomik olması ve yüz yüze mesleki eğitime göre daha erişilebilir olması (Moore & Kearsly, 2011) giderek daha yaygın hale gelmesine neden olmaktadır. Uzaktan eğitimin daha fazla tercih edilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin de etkili olduğu söylenebilir.

Millî Eğitim Bakanlığı hali hazırda Eğitim Bilişim Ağı (EBA) platformu aracılığıyla sunduğu uzaktan eğitimlere ek olarak 2020 Mart ayı itibarıyla COVID-19 pandemisinin de etkisiyle hizmet içi eğitimleri uzaktan eğitimle vermiştir (Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, 2020). Eğitimciler artan şekilde Udemy, Khan Akademi, Youtube, vb. dijital platformlar aracılığıyla uzaktan eğitimlere katılmakta ve yeni beceriler geliştirmektedirler (Yavuz, 2015).

Öğretmenlerin mesleki gelişimleri, eğitim öğretim performansını geliştirerek öğrenci başarısının artırılmasını amaçlamaktadır (Can, 2019). Mesleki gelişim, öğretmen ve eğitim yöneticilerinin algı, bilgi ve becerilerini geliştirmeyi amaçlar. Öğretmenler, farklılaştırılmış öğrenme materyalleri ile öğrencilerin motivasyonunu sağlamak için mesleki açıdan kendilerini geliştirmek isterler (Wasserman & Migdal, 2019). Alshehry (2018), mesleki gelişimin temel amacının geleneksel öğretim yaklaşımdan yeni geliştirilecek öğretim yöntemlerine öğretmenleri yönlendirmek olduğunu belirtmiştir.

Özoğlu (2010) araştırmasında geleneksel mesleki gelişim yöntemlerinin amacına ulaşamadığını, giderek verimsizleştiğini ve hedef kitlede davranış değişikliği oluşturmadığını vurgulamaktadır. Öğretmen sayısındaki artışa ek olarak değişen teknolojiler yeni öğrenme ihtiyaçları oluşturmakta ve bu durum mesleki gelişim uygulamalarında farklılığa gidilmesini

zorunlu kılmaktadır (Erdoğan, 2017). Bu zorunluluk mesleki gelişim ihtiyaçlarını da farklılaştırmıştır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerinin hızlı gelişimi, internetin ve bilgisayarların yaygınlaşması ve eğitime entegrasyonu uzaktan eğitimin web tabanlı organizasyonlara evrilmesini sağlamıştır. Senkron (eşzamanlı) şekilde canlı ders uygulamaları ya da asenkron (eş zamansız) şekilde olan kayıtlı videoların izlendiği modüller şeklinde ve e-posta yoluyla desteklenen uzaktan eğitim faaliyetleri birçok ülkede yapılmaktadır (Yamamoto & Altun, 2020). Bu anlamda tüm bireyler için zaman ve mekân sınırlılıklarını ortadan kaldıran uzaktan eğitim giderek yaygınlaşmaktadır. Mekân ve zamandan bağımsız olan uzaktan eğitimin bu bağlamda mesleki gelişimde de önemli bir yere sahip olması öngörülmektedir.

Uzaktan eğitim beraberinde yenilik ihtiyacını da getirmiştir. Hâlihazırda kullanılan web tabanlı video konferans sistemleri, merkezine insanı alan daha kapsamlı sistemlere doğru geliştirilmeye devam etmektedir (Correia, Liu & Xu, 2020). Hizmet içi eğitim merkezlerinin yanı sıra Avrupa Okul Ağı (European Schoolnet) gibi büyük organizasyonlar da çevrim içi yöntemlerle okullar arasında öğretme, öğrenme ve iş birliğini destekleyen etkinlikler yürütmektedirler (Nikolov, 2007). Çevrim içi eğitimde ücretsiz, açık kayıt öğrenim ortamları olan Kitleli Açık Çevrim İçi Kurslar (MOOC)'larla katılımcılar coğrafi konumdan bağımsız olarak birbirleriyle ve kurs materyalleri ile etkileşim kurma fırsatına sahip olurlar. Bu kurslarda katılımcılar, öğrenmeleri boyunca çevrim içi okuma materyalleri, videolar, sınavlar, tartışma forumları ve değerlendirmelerin bir kombinasyonu ile etkileşime girerler. Sürekli aktif olmaları ve internet üzerinden erişim sağlamaları nedeniyle, kitleli kurs ortamları katılımcılara seçme özerkliği sunarak katılımcıların kendi hızlarında ilerlemelerine olanak tanır. Kitleli Açık Çevrim İçi Kurslar, yeni öğretim araçlarının geliştirilmesi, öğretim uygulamaları üzerinde yansıtıcı düşünme becerisi kazandırma, konu alanı becerilerini geliştirme imkanlarını sunar (Bonafini, 2017). Bu durumun öğrenme çıktıları üzerinde pozitif bir etki oluşturacağı öngörülmektedir.

Mesleki gelişimde uzaktan eğitimin kullanılması bazı eşitsizlikleri ve dezavantajlı durumları ortadan kaldırmaktadır. Uzak bölgelerdeki veya küçük okullarda çalışan öğretmenler, yüz yüze bir ortamda verilmesi pahalı veya pratik olmayan mesleki gelişim kurslarına uzaktan eğitim yoluyla erişebilirler. Ülkemizde EBA platformu sayesinde video konferans yöntemi etkin kullanılarak açık ve uzaktan eğitim yoluyla bilişim teknolojileri, ders içerik geliştirme, materyal tasarım vb. eğitimler düzenlenebilir (Can, 2019). Bu eğitimler aracılığıyla öğretmenlerin mesleklerine karşı bakış açılarının genişleyebileceği ve yüz yüze keşfedemeyecekleri profesyonel bağlantıları oluşturabileceği düşünülmektedir.

Uzaktan eğitimin en önemli artılarından biri de esnek olmasıdır. Öğretmenlerin istedikleri zamanda istedikleri ortamdan uzaktan eğitim derslerine erişebilmeleri sürekli mesleki gelişimlerinin uzaktan eğitim yoluyla gerçekleşebileceğini göstermektedir (Erdoğan, 2017). Uzaktan eğitim yoluyla düzenlenecek mesleki eğitimlerin bir diğer avantajı da konaklama, ulaşım giderleri ve eğitimcilerin mesleki eğitimleri sırasında okullarındaki derslerinin boş geçmesi gibi çalıştıkları kuruma sıkıntı oluşturabilecek durumların da önüne geçilmesinin sağlanmasıdır (Parmaksız & Sıcak, 2015). Eğitimciler böylelikle hem mesleki ihtiyaçları doğrultusunda eğitim almış hem de mesleki sorumluluklarını yerine getirmiş olacaklardır.

COVID-19 pandemi sürecinde uzaktan yapılan eğitimlerin, öğretmenlerin çevrim içi olarak kendilerini geliştirmelerine olanak verdiği görülmüştür. Pandemi sürecinin başından itibaren web tabanlı sosyal öğretmen ağlarının öğretmenler arası iletişim ve iş birliğini desteklediği söylenebilir (Yıldırım, 2020). Çevrim içi bu platformlar, öğrenme sırasında zaman ve mekândan bağımsız olarak iş birliğine önemli bir katkı sağlamaktadır (Wasserman & Migdal, 2019).

Uzaktan eğitimin sağladığı avantajların yanı sıra dezavantajları da vardır (Gök & Kılıç Çakmak, 2020). Ancak uygun teknoloji kullanılırsa ve yeterince yüksek öğretmen-öğrenci etkileşimi gerçekleşirse geleneksel yüz yüze sınıflardan daha iyi öğrenme sonuçları sağlayabilir (Matzat, 2013).

Alan yazında pandemi döneminde uzaktan eğitimin öğretmen, yönetici ve akademisyen görüşüne göre incelenmesine yönelik birçok farklı çalışma mevcuttur (Akyıldız & Yurtbakan, 2021; Albayrak, Berber & Uludağ, 2022; Altın & Gündoğdu, 2021; Aşkan & Ertuğrul, 2022; Bakırcı, Özcan & Yılmaz, 2021; Çetin & Akduman, 2022; Çıtak & Pakdemir, 2021; Korkut & Memişoğlu, 2021; Otçeken, 2022; Perктаş, 2022; Yürek, 2021). Ancak literatür incelemelerinde uzaktan eğitimin eğitimcilerin mesleki gelişimlerine katkısı konusunda meslek gelişiminin geleceği için araştırmalara ihtiyaç bulunduğu görülmüştür. Bu çalışmanın alan yazındaki boşluğu gidermede katkı sunacağı öngörülmektedir. Uzaktan mesleki gelişim uygulamalarının yüz yüze eğitimlerden bir eksiğinin olmadığını hatta doğru şekilde uygulandığında hem öğretmenlere hem de eğitim kurumlarına çeşitli avantajlar sağladığını göstermektedir (Zawacki-Richter & Naidu, 2016). Özellikle öğretmen-öğrenci etkileşimi konusunda uzaktan eğitimin yönetsel olarak geliştirilmesine ihtiyaç vardır. Bu perspektiften bakıldığında uzaktan mesleki gelişim eğitimlerinin geleceğinin şekillenmesinde uzaktan mesleki eğitim deneyimlerinin önemli olduğu söylenebilir.

Araştırma Problemi

Bu çalışma öğretmen ve okul yöneticilerinin uzaktan eğitim deneyimlerinin mesleki gelişimlerine olan etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma sorularına cevap aranmaya çalışılmıştır.

1. Devlet okullarında görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitim deneyimlerinin mesleki gelişimlerine etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Devlet okullarında görev yapan okul yöneticilerinin uzaktan eğitim deneyimlerinin mesleki gelişimlerine etkisine ilişkin görüşleri nelerdir?

Yöntem

Araştırma Modeli

Devlet okullarında görev yapan öğretmen ve okul yöneticilerinin uzaktan eğitim deneyimlerinin mesleki gelişimlerine olan etkilerine odaklanan bu çalışma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenoloji (olgu bilim) deseninde tasarlanmıştır. Fenomonolojik araştırmalar bireylerin bilinçli şekilde deneyimledikleri olgu ya da olaylar etrafında şekillenir (Creswell, 2013/2020). Bu deneyimlerin ne olduğu ve bireylerin bu deneyimleri nasıl anlamlandırdıkları ortaya çıkarılmaya çalışılır. Bu araştırma kapsamında belirlenen fenomen "eğitimcilerin katıldıkları uzaktan eğitimlerdir." Araştırma boyunca katılımcıların bu fenomeni nasıl anlamlandırdıkları, fenomenin deneyimlenmesi sonucu neler düşündükleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu İstanbul İlinde bulunan devlet okullarında görev yapan 23 öğretmen ve 7 okul yöneticisinden oluşmuştur. Katılımcılar uzaktan eğitim programına katılım gösteren eğitimciler arasından ölçüt örneklem yöntemi ile seçilmiştir. Araştırmanın amacına uygun niteliklere sahip kişilerden örneklem oluşturulmasıdır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz, & Demirel, 2015). Katılımcılara numara verilerek K1, K2, K3, ... şeklinde kodlama yapılmıştır.

Katılımcıların ikisi ilkokul, on yedisi ortaokul, dördü lisede görev yapmaktadır. Katılımcıların biri sınıf öğretmeni 29'u branş öğretmenidir. Çalışma grubu ile ilgili katılımcılara ait branşlar; matematik ($f=2$), kimya ($f=2$), fizik ($f=1$), biyoloji ($f=3$), teknoloji tasarım ($f=2$), Türkçe ($f=2$), bilişim teknolojileri ($f=1$), fen bilimleri ($f=9$), sosyal bilgiler ($f=1$), rehberlik ($f=1$), coğrafya ($f=1$), beden eğitimi ($f=2$), din kültürü ve ahlak bilgisi ($f=1$), yabancı dil ($f=1$), sınıf öğretmeni ($f=1$) şeklindedir.

Veri Toplama Araçları

Çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde çalışma grubuna ait demografik bilgiler ile ilgili sorular yer almaktadır. İkinci bölümde araştırmanın amacına yönelik beş adet açık uçlu soru bulunmaktadır. Alan yazın temel alınarak taslak madde halinde oluşturulan sorular nitel araştırma ve uzaktan eğitim konularında deneyime sahip eğitim bilimleri ana bilim dalından üç uzman tarafından incelenmiş ve forma son şekli verilmiştir. Araştırma için hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme sorularını şu şekildedir:

- 1)Devlet okullarında çalışan eğitimcilerin katıldıkları uzaktan eğitim programları nelerdir?
 - a)Devlet okullarında çalışan eğitimciler yakın gelecekte uzaktan eğitim yoluyla hangi konularda eğitim almayı düşünmektedirler?
- 2)Devlet okullarında çalışan eğitimcilerin görüşlerine göre uzaktan eğitimle ders almanın avantaj ve dezavantajları nelerdir?
- 3)Devlet okullarında çalışan eğitimcilerin katıldıkları uzaktan eğitim programının/programlarının mesleki gelişimlerine etkileri nelerdir?
- 4)Devlet okullarında çalışan eğitimcilerin uzaktan eğitim konusunda öğretmenlere, okul yöneticilerine ve Millî Eğitim Bakanlığı'na yönelik önerileri nelerdir?

Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Yıldırım ve Şimşek (2018) nitel araştırmalarda araştırmanın geçerliğinin artırılmasında “çeşitleme”, “uzun süreli etkileşim”, “derin ve odaklı veri toplama”, “uzman incelemesi” ve “katılımcı teyidi” stratejileri kullanılabilirliğini ifade etmiştir. Bu stratejilerden birkaçı araştırmada kullanılmıştır. Bunlardan uzman incelemesi stratejisi, yapılandırılmış görüşme formu hazırlanırken kullanılmıştır. Eğitim yönetimi ve denetimi alanında uzman üç öğretim üyesinden görüş alınmıştır. Araştırma sorularının amacını yansıtmadığı ve soruların yeterliğine ilişkin incelemeler yapılarak forma gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Araştırmada derin ve odaklı veri toplamak için katılımcılara ek sorular yöneltilmiştir. Çeşitleme için 30 kişi gibi geniş bir katılımcı grubuyla çalışılmıştır. Katılımcıların görev ve branşlarıyla ilgili farklı görev (müdür, müdür yardımcısı, öğretmen) ve farklı branşlardan katılımcıların olması çeşitliliğin (maksimum çeşitliliğin) sağlandığını göstermektedir. Öğretmenlerin ve eğitim yöneticilerinin görüşleri, tema ve alt temalara uygun olarak düzenlenerek betimlemelere yer verilmiştir. Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak için veriler olduğu gibi aktarılmıştır. Ayrıca görüşme formları, ses ve video kaydı, alınan notlar ve çözümlenmeler saklanmaktadır. Böylelikle verilerin geçerliliği ve güvenirliliği artırılmak istenmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verileri Zoom programı aracılığıyla dijital ortamda ortalaması otuz dakika olan görüşmeler yapılarak toplanmıştır. Katılımcıların onayıyla bazı görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Bazı görüşmelerde ise cevaplar not alınmıştır. Veriler betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Üç araştırmacı kodlayıcılar arası kodlama tutarlılığını analiz etmiştir. “Kodlamacılar arası görüş birliği/Kodlamacılar arası görüş birliği + Kodlamacılar arası görüş ayrılığı X 100” (Hanley, Iwata, & McCord, 2003) hesaplaması kullanılarak %97 düzeyinde kodlama tutarlılığı elde edilmiştir.

Bulgular

Eğitimcilerin Katıldıkları Uzaktan Eğitim Programları

Araştırmaya katılan eğitimcilerin uzaktan eğitim yoluyla katıldıkları eğitim programları Tablo 1’de, tercih ettikleri eğitim programları ise Şekil 1’de yer almaktadır.

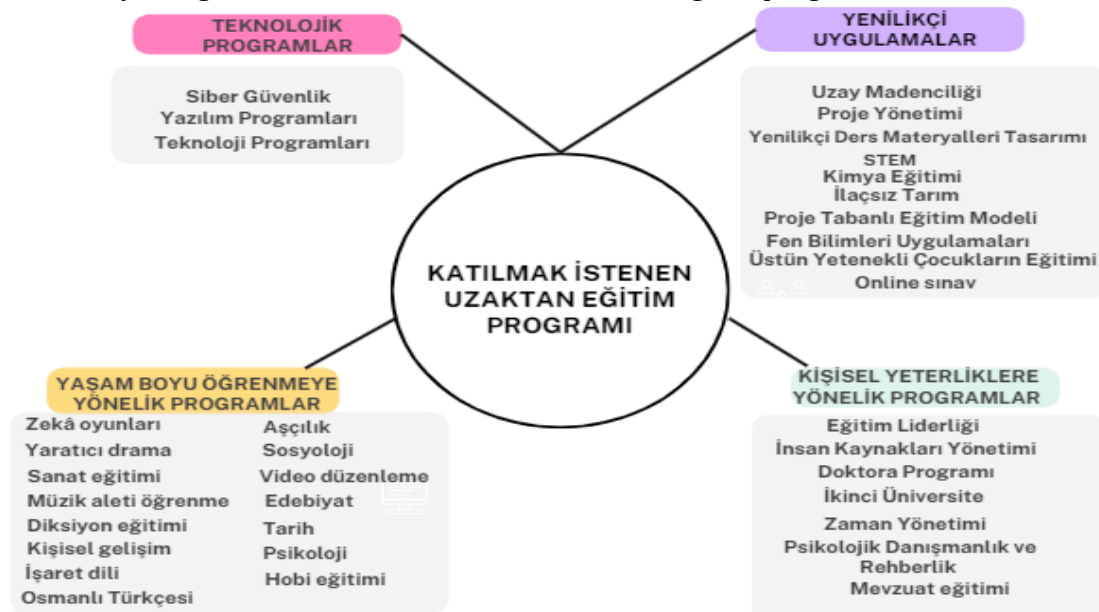
Tablo 1.***Eğitimcilerin katıldıkları uzaktan eğitim programları***

Bilgisayar ve mobil destekli tasarım ve kodlama eğitimleri (Autodesk fusion, Python, Kotlin, vb.)	Eğitim yönetimi ve denetimi uzaktan tezsiz yüksek lisans programı	Dijital okuryazarlık
Müze eğitimi	Fatih projesi etkileşimli sınıf yönetimi kursu	Dijital girişimciliğin temelleri
Okul tabanlı afet eğitimi	Masal anlatıcılığı	Fatih projesi ağ alt yapısı kursu
Proje yazımı/danışmanlığı	Avrupa Birliği Projeleri hazırlama teknikleri	Ölçme ve değerlendirme eğitimi
E-twinning	Temel iş sağlığı ve güvenliği	STEM eğitimi
Zekâ oyunları	Eba akademik destek ile uzaktan eğitim kursu	Öğrenci Koçluğu eğitimi
İnternet kullanımı ve güvenliği	Bilgi işlemsel düşünme becerisinin disiplinler arası yaklaşım ile öğretimi kursu	Zihin haritalama
Eba uzaktan eğitim kursu	Eğitimde ölçme ve değerlendirme yüksek lisans programı	Müzik aletleri kullanımı
Web 2.0 araçları eğitimi	Öğrenci farklılıklarını fark etme eğitimi	İşaret dili

Tablo1 incelendiğinde eğitimcilerin çok farklı alanlarda uzaktan eğitim çalışmalarına katılım gösterdikleri söylenebilir. Bilgisayar ve mobil destekli tasarım ve kodlama eğitimleri, müze eğitimi ve okul tabanlı afet eğitiminin katılımcıların verdiği cevaplardan en çok tercih ettikleri uzaktan eğitim programları olduğu görülmüştür.

Eğitimcilerin Yakın Gelecekte Katılmak İstedikleri Uzaktan Eğitim Programları

Araştırmaya katılan eğitimcilerin yakın gelecekte uzaktan eğitim yoluyla katılmayı düşündükleri programlarla ilgili elde edilen verilere ait tema, alt tema ve kodlar halinde kavram haritası ile betimsel analizi yapılarak Şekil 1'de görselleştirilmiştir.

Şekil 1.***Eğitimcilerin yakın gelecekte katılmak istedikleri uzaktan eğitim programları***

Yakın gelecekte katılmak istedikleri uzaktan eğitim programları hakkında bazı eğitimcilerin ifadeleri aşağıda yer almaktadır.

“İlaçsız tarım ve uzay madenciliği konularında eğitim almayı düşünüyorum.” (K15)

“Özellikle yenilikçi ders materyalleri tasarlama ve proje tabanlı eğitim modeli hakkında eğitim almayı isterim.” (K1)

“Alanımla ilgili ve eğitim içerikli doktora programımı uzaktan eğitim yoluyla tamamlamak isterim. Ayrıca işaret dili, web.2. dijital eğitim programlarının kullanımı hakkında eğitim almak isterim.” (K4)

“Eğitimini aldım ama daha spesifik olarak, eğitim kurumlarına yönelik “Siber Güvenlik” eğitimlerini (birden çok tür olabilir) almak isterdim. “Web 2.0 Araçları”; tekrar tekrar alabilirim. Her seferinde yeni bir şey keşfediliyor. “Branşlar bazında ders materyalleri hazırlama” ile ilgili eğitim kesinlikle olmalı diye düşünüyorum. Hatta var mı diye arayış içindeyim. Tabii bunların dışında hobi olacak, keyifle alınacak eğitimlerden de mutlu oluyoruz. Ben Osmanlı Türkçesi ile ilgili, temel seviyede bile olsa yazmak isterdim.” (K5)

“Yabancı dil öğretmeni olarak e-Twinning çevrimiçi platformunu etkili kullanmaktayım. Bu tarz eğitim platformlarının arttırılarak öğretmen ve öğrencinin eğlenirken öğreneceği platformların yaygınlaştırılmasını isterim. Bunun yanı sıra oyunlaştırılmış içerik üretimi ve yaratıcı drama eğitimlerini almak isterim.” (K7)

“Yakın zamanda AutoCad ve Solid gibi modelleme programlarında uzaktan eğitim yoluyla eğitimler almayı planlıyorum.” (K9)

“Uzaktan eğitim verirken işimize yarayacak programlar harika olur. Bunun dışında Zekâ oyunları, diksiyon, açıcılık, psikoloji, sosyoloji, ilk aklıma gelenler. İmkânım ve zamanım olsa pek çok değişik konuda bilgi edinmek isterim.” (K10)

“Video düzenleme, STEM konularında eğitim almayı isterim.” (K13)

“Şu anda uzaktan İlahiyat eğitimi alıyorum. İleride başka konulara da yönelebilirim. Eğitim liderliği, mevzuat eğitimi, ölçme ve değerlendirme vb.” (K30)

“Uzaktan eğitimle Fen Bilimlerini dersini öğrencilere daha fazla ilginç hala nasıl getirilebileceği ve bunu hangi materyaller kullanarak yapılabileceği hakkında bir eğitim iyi olurdu.” (K27)

Uzaktan Eğitim Programlarının Avantaj ve Dezavantajları

Araştırmaya katılan eğitimcilerin uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajları hakkındaki görüşlerine ait tema, alt temalar ve kodlar Şekil 2 ve Şekil 3’te kavram haritası ile görselleştirilerek verilmiştir.

Şekil 2.

Uzaktan eğitimin avantajları

Şekil 2 incelendiğinde katılımcılara göre “zamanı verimli kullanma”, “öğrenmeyi kolaylaştırma” ve “bilgiye ulaşım” uzaktan eğitimin en önemli avantajları olarak

deneyimlenmiştir. Uzaktan eğitimin avantajları hakkında bazı katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

“En önemli avantajı vakit açısından çok ciddi kazanç sağlamasıdır. Çünkü herhangi bir yerden eğitim almak için gidip gelmek bile çok ciddi zaman kaybı yaşatabiliyor insana. Bu sebeple zaman açısından kolaylık olduğu için bende eğitime katılma heves ve isteği çok daha fazla oldu. Bunun dışında genel anlamda teknoloji kullanımını arttırdığını düşünüyorum. Ayrıca evimizdeki rahat ortamda eğitim almanın öğrenme sürecine olumlu yansıdığını düşünüyorum.” (K1)

“ Evimde oturduğum yerden zaman ve enerji kaybı olmadan eğitim alabiliyorum. İstedğim zaman eğitimleri video kaydından tekrar izleyebiliyorum. ” (K30)

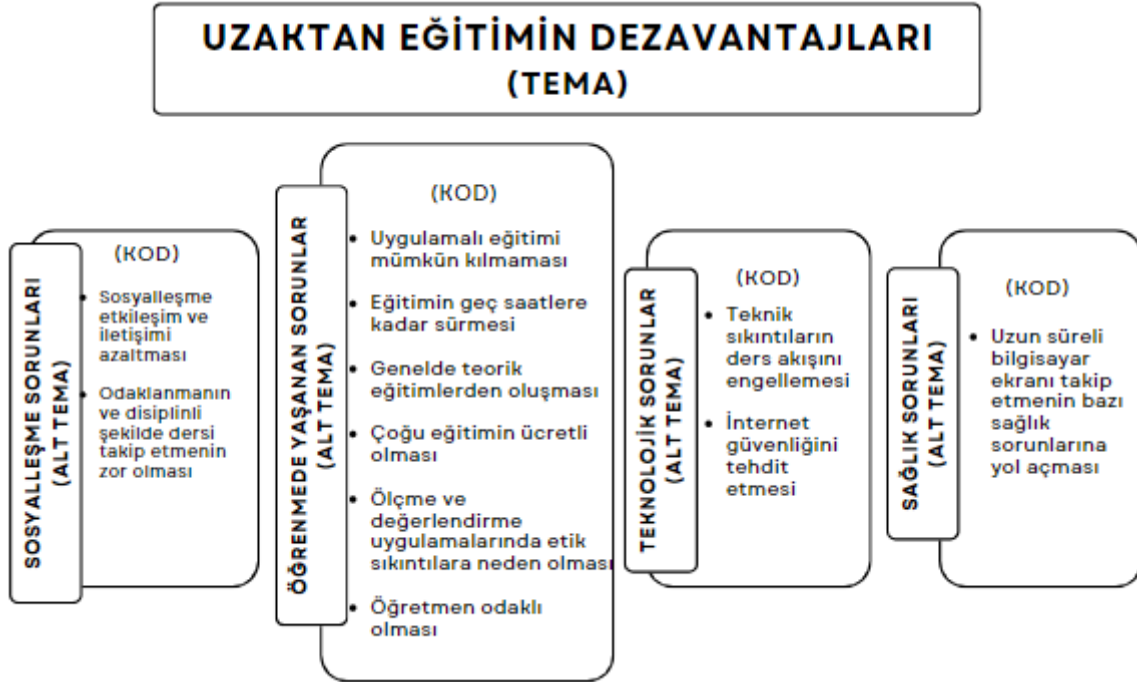
“Mesai saatinden sonra olduğu için zamanla alakalı sıkıntı olmaması. Ayrıca derse yetişmek için bir yol gitmeniz gerekmiyor. Yine dersi daha sonra istediğiniz kadar tekrar dinleyebilirsiniz. Bir başkası ben Ankara’da bulunan bir üniversitede okuduğum halde buraya gitmem gerekmedi. ” (K15)

“ Özellikle metropol şehirlerde yüz yüze eğitim için ulaşım oldukça zaman kaybına neden olmaktadır. Uzaktan eğitim ulaşım ayrılan zaman anlamında özellikle çalışan kişiler için oldukça avantajlı olmaktadır. Dersleri tekrar tekrar dinleme, takip etme fırsatı sunmaktadır. Eğer uzaktan eğitime ayrılan zaman ve ortam uygun şartlarda ise eğitim verimli geçmektedir. ” (K20)

“ Uzaktan eğitimle ders almanın avantajları ülke sınırları ortadan kalkmış ve ortak hedefler doğrultusunda çevrimiçi alanlar her bireyin kullanımına açılmıştır. ” (K7)

Şekil 3.

Uzaktan eğitimin dezavantajları

Şekil 3 incelendiğinde, “ sosyalleşme, etkileşim ve iletişimi azaltması ” uzaktan eğitimin en önemli dezavantajı olarak görülmektedir. ‘Öğrenmede yaşanan sorunlar’ da katılımcılar tarafından sık deneyimlenen dezavantajlardır. Uzaktan eğitimin dezavantajları hakkında bazı katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir.

“Eğitimci ile iletişimin çok sağlanamaması eğitimin etkinliğini azaltmaktadır. En önemlisi bence bu. Yüz yüze eğitimdeki gibi birebir iletişim gibi etkili olmamaktadır. Uzaktan eğitimde dikkat dağıtan dış faktörlerin de daha fazla olduğunu düşünüyorum. Tartışılmaya açık konulara uzaktan eğitimde çok fazla zaman verilememektedir. Eğitimde yapılan ödevlerin ve

görevlerin üzerinde eğitimci ile birlikte değerlendirmeler yapmaya yeterli zaman yoktur. Uygulama eğitim gerektiren konularda uzaktan eğitim yetersiz kalmaktadır.” (K20)

“.... Dezavantaj olarak ise konsantrasyonu sağlamak ve disiplinli bir şekilde eğitimi takip etmek olarak görüyorum” (K9)

“.....Yüz yüze etkileşim olması gereken eğitimlerde bazen sıkıntı oluyor. Teknik alt yapınız uygun değilse sıkıntı yaşayabiliyorsunuz. İnternet veya enerji kesintisi durumu söz konusu olabiliyor. Bazı eğitimlerde istediğiniz soruları soramıyor veya istediğiniz içeriklerine beklediğiniz şekilde ulaşamayabiliyorsunuz. Teknolojik alt yapı yetersizliği en önemli dezavantajdır.” (K18)

3. Uzaktan Eğitimin Eğitimcilerin Mesleki Gelişimine Etkileri

Tablo 2 incelendiğinde, eğitimcilerin katıldıkları uzaktan eğitim programlarının mesleki gelişimlerine oldukça olumlu etkileri olduğu görülmektedir. Eğitimcilerin görüşleri doğrultusunda mesleki gelişime etki eden 30 kod belirlenmiştir. Bu kodlar 3 alt tema altında birleştirilmiştir. Mesleki gelişim ana teması altında “ entelektüel gelişim”, “genel ve özel alan yeterliklerindeki gelişim” ve “teknoloji kullanım yeterliği” alt temaları belirlenmiştir.

Tablo 2.

Uzaktan eğitimin meslek gelişime etkileri konulu alt tema ve kodlar

Tema	Alt Tema	Kod
Mesleki Gelişim	Entelektüel Gelişim	<ul style="list-style-type: none"> • Özel ilgi alanı geliştirme • Kişisel olarak kalıcı öğrenmeyi sağlama • Yeni bilgiler öğrenme • Bilgi birikimi artışı • Mesleki uzmanlaşma • Yeni gelişmelerden haberdar olma • Farklı disiplinlere karşı ilgi kazanma
	Genel ve Özel Alan Yeterliklerindeki Gelişim	<ul style="list-style-type: none"> • Bilgiye hızlı ulaşım becerisi geliştirme • Alanla ilgili eksik bilgileri tamamlama • Ders içeriği geliştirme • Proje tabanlı öğretimi geliştirme • Öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerine katkı sağlama • Alana yönelik yenilikçi bilgiler öğrenme • İletişim becerisini arttırma • Akademik başarıyı arttırma • Okul geliştirme çabalarında artış • Öğrenme ve araştırma farkındalığı kazanma • Alana yönelik yeni gelişmeleri takip etme • Alana yönelik yeni bakış açıları kazanma • Öğretim tekniklerini geliştirme • Öğrencileri daha iyi anlama • Modern yöneticiliğin içeriğini öğrenme • Güncel eğitim materyallerini takip etme • Alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerini öğrenme • Mesleki gelişimin önemini kavrama
	Teknoloji Kullanım Yeterliği	<ul style="list-style-type: none"> • Eğitimde teknoloji kullanımını geliştirme • Yeni teknolojik gelişmeleri öğrenme • Teknolojiyi daha etkili kullanma • Uzaktan eğitim uygulamalarını öğrenme • İnternet güvenliği farkındalığı kazanma

Uzaktan eğitim programlarının mesleki gelişimlerine etkileri konusunda eğitimcilerin verdikleri yanıtlardan bazıları aşağıda yer almaktadır.

“Ben kendime ihtiyaç duyduğum ya da merak ettiğim konuları seçtiğim için genellikle memnun kaldım. Bilmediğim, eksik bildiğim pek çok konuyu öğrendim. Kendimi eğitimlere katıldığım, geliştirmeye çalıştığım için iyi hissediyorum.” (K2)

“Teknolojinin gelişimine paralel olarak dijital ve bilişim çağına eğitim yöntem ve tekniklerini uyarlayarak gelişimime itici güç ve farkındalık oluşturdu.” (K4)

“Bilgisayara daha hâkim hale geldim. Ders içeriği oluşturmada, kaynaklarım ulaşmada, kaynakları eğitimde kullanmada daha iyiyim. Teknolojik araçları kullanmada şimdi kendime daha çok güveniyorum. Dolayısıyla her an yeni bir durum keşfedebiliyor, rahatlıkla uygulayabiliyorum. Çıkan problemlerle daha etkili baş edebiliyor, en önemlisi çoğu zaman çözüm bulabiliyorum.” (K5)

“Kendimi geliştirmeme katkı sağladı. Çevremi de yönlendirmeye başladım bu eğitimlere. Özellikle aldığım bazı eğitimleri normal hayatta da kullanmaya başladım. Mesela Siber Güvenlik Kursu almıştım. Şimdi sanal ortamda daha dikkatliyim.” (K22)

“Yeni gelişmelerden haberdar olarak çağı yakalamış oluyorum. Yeniliklerden haberdar olmak öğrencileri daha iyi anlamama da yardım ediyor.” (K23)

“Bilgiye daha hızlı ve kolay ulaşarak daha fazla yöntem ve tekniği öğrenciye sunmamızı sağladı.” (K25)

“Okul geliştirme çabalarım olumlu katkıları oldu Yönetici özerkliğinin önemini daha iyi kavramama sebep oldu. Sürekli öğrenen ve araştıran bir yönetici olmama katkısı olmuştur. Meslekî gelişimime yönelik ilgi, ihtiyaç, beklenti ve tutumlarımı olumlu anlamda etkiledi diyebilirim.” (K12)

“Farklı konular hakkında bilgi birikimim arttı. Projeler üretirken yeni çağrışımlar yapmamı sağladı.” (K17)

“Kesinlikle çok fazla pozitif yönde etkiledi. Online süreçte öğrencilerime ödev verme, dersi farklı anlatma, paylaşım yapma ve onların da teknolojiyi ders amaçlı kullanması için öncü olmama yardımcı oldu. Teknolojiye hâkim olmamı ve online derslerde istenmeyen durumlarla karşılaşma riskimi azalttığını düşünüyorum. Kendime güvenim tamdı ve online derslere hiç sıkıntı çekmeden adapte oldum. Online platformlardan yararlanarak sanal sınıf etkinlikleri, online değerlendirmeler, online ders destek platformları ile hem öğrencilerime faydalı oldum hem de teknoloji sayesinde kâğıt israfını, bulaş riskini engellemiş oldum.” (K18)

“Kendimizi güncelleştirmemizi ve yeni nesil öğrencilerimize daha yenilikçi bilgilerle ulaşmamızı sağlıyor.” (K8)

“Özel ilgi alanım olan bilişsel düşünme, kodlama, robotik alanında kendimi çok daha fazla geliştirdiğini düşünüyorum. Özellikle uzaktan eğitim programlarını kayıt aldığımda üzerine çalışırken tekrar tekrar izleyip uygulayarak daha kalıcı öğrenme sağladığımı düşünüyorum.” (K1)

“Henüz çok yeni. Uygulama fırsatı bulamadım. Ama öğretmen olduğum için öğrenci koçluğu mesleğim ile bire bir örtüşen bir program. Öğrenciler ile daha iyi iletişim kuracağımı, sorunları daha rahat halledeceğimi, akademik başarı anlamında katkı sağlayabileceğimi düşünüyorum.” (K10)

Eğitimcilerin Uzaktan Eğitim Konusundaki Önerileri

Eğitimcilerin uzaktan eğitim programlarına yönelik önerileri Tablo 3’de yer almaktadır.

Tablo 3.*Eğitimcileri Uzaktan Eğitim Programlarına Yönelik Önerileri*

		Öneriler
Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]'e Yönelik		Uzaktan eğitim veren eğitimcilerin uzaktan eğitim alanında uzmanlığı olmalı
		Eğitim içeriği ve zamanı daha iyi planlanmalı
		Uzaktan eğitim programları çeşitlendirilmeli
		Verimi arttıracak ve ihtiyacı karşılayacak eğitim verilmeli
		Uzaktan eğitimler daha az katılımcı ile gerçekleştirilmeli
		Millî Eğitim Bakanlığı [MEB] öğretmenlere uzaktan eğitim ile daha teşvik edici eğitimler sunmalı
		Uzaktan eğitim ile ilgili EBA içerikleri attırılmalı
		Teknoloji kullanımı konusunda zorunlu uzaktan eğitimler getirilmeli
		Engelli öğretmen ve öğrencilere yönelik uzaktan eğitim platformları geliştirilmeli
		MEB kendi uzaktan eğitim programını tasarlamalı
		Hizmet içi eğitim faaliyetleri yıl boyunca online şekilde sürekli yapılmalı
		EBA uzaktan eğitim konusunda daha kaliteli ve profesyonel bir formata dönüştürülmeli
		Çevrimdışı uzaktan eğitimlere ölçme bölümü eklenmeli
		Uzaktan eğitimlere katılım gönüllülük esasına göre olmalı
		Uzaktan eğitimler canlı ders şeklinde planlanmalı
	MEB uzaktan eğitim için fırsat eşitliği yaratmalı	
	MEB, Udemy ve Khan akademi gibi portallarla anlaşarak öğretmenlerin uzaktan eğitim içeriklerine indirimli olarak erişebilmelerini sağlamalı	
Öğretmenlere Yönelik		Öğretmenler sürekli mesleki gelişimleri için uzaktan eğitim almalı
		Öğretmenlerin teknolojik eksikliklerini gidermeli
		Öğretmenler uzaktan eğitimle meslekleriyle ilgili ulusal ve uluslararası platformlardan yararlanmalı
		Öğretmenler pandemi sürecini mesleki gelişimde avantaj olarak görmeli
		Öğretmenler mesleki gelişimlerini uzaktan eğitimle her fırsatta arttırmalı
Okul Yöneticilerine Yönelik		İdarecilerin teknoloji kullanımı konusunda eğitim almalı
		Okul yöneticileri uzaktan eğitimlere hem katılmalı hem de öğretmenleri bu konuda teşvik etmeli
		Okul yöneticileri pandemi sürecini mesleki gelişimde fırsat olarak görmeli
		Okul yöneticileri her fırsatta uzaktan eğitim programlarına katılmalı

Tablo 3 incelendiğinde uzaktan eğitim deneyimi olan eğitimcilerin MEB'e yönelik oldukça fazla önerileri olduğu söylenebilir. Özellikle MEB bünyesinde yapılan uzaktan eğitim programlarındaki eğitimcilerin hem kendi alanlarında hem de uzaktan eğitim yöntem ve teknikleri konusunda uzmanlaşmış olmalarını talep etmektedirler. Eğitim içeriklerinin ve eğitim zamanlarının çok iyi planlaması, uzaktan eğitim programlarının çeşitlendirilmesi ve ihtiyaca yönelik eğitimler sunulması da diğer önemli önerilerdir. Sadece bir eğitimci tarafından dile getirilmesine rağmen önemli sayılabilecek bir bulgu da Udemy ve Khan Akademi gibi portallardan daha aktif yararlanılması için getirilen öneridir. Bu portalların uluslararası eğitimler sunması bu öneriyi değerli kılmaktadır.

Eğitimcilerin öğretmenlere ve okul yöneticilerine uzaktan eğitim konusunda çok fazla öneri getirmediği görülmektedir. Bu durum uzaktan eğitim programlarına katılımın artması noktasında MEB'e daha fazla sorumluluğun düştüğü yönünde yorumlanabilir. Nicelik olarak az da olsa önerilere bakıldığında uzaktan eğitim deneyimi yaşayan eğitimciler uzaktan eğitimi bir fırsat olarak görmekte, meslektaşlarına mesleki gelişimlerini sağlamaları noktasında olabildiğince uzaktan eğitim deneyimi yaşamalarını önermektedirler.

Katılımcılardan bazılarının uzaktan eğitim programları konusunda öğretmenlere, okul yöneticilerine ve MEB'e yönelik önerileri aşağıda yer almaktadır.

“Uzaktan eğitim çok bulunmaz bir nimet. Evin konforunda yolda trafikte zaman kaybı olmadan eğitim alabilmek harika. Özellikle pandemi döneminde ama her şey normale döndüğünde de

bu tarz eğitimler yaralı olacaktır. Öğretmen eğitiminin çok önemli olduğunu düşünüyorum bu anlamda uzaktan eğitim aynı anda çok kişiye hitap etmesi açısından da çok avantajlı. Bir konferans salonuna sığabilecek öğretmenden çok daha fazlasına aynı anda eğitim verilebilir.” (K10)

“Bazı eğitimler kesinlikle daha az katılımcı ile olmalı. Öğretmenlerin ilgi alanlarına/ihtiyaçlarına uygun eğitimler olmalı. Eğitimcilerin sadece alanında uzman değil uzaktan eğitimi de etkili yapabilen kişilerden seçilmesi gerekir diye düşünüyorum. Eğitim içeriği ve zaman daha iyi planlanmalı.” (K11)

“Öğretmenlere önerim teknolojiyle barışık olmaları ve uzaktan eğitimle ilgili ön plana çıkmış ulusal ve uluslararası platformlar hakkında bilgi sahibi olmaları ve yeteri düzeyde buralardan faydalanmalarıdır.....MEB’ önerim ise hizmetçi eğitim faaliyetlerini sadece yıl sonu değil yıl içerisinde de online şekilde sürekli yapmasıdır.”(K12)

“Yapılan uzaktan eğitimlerde (çevrimdışı eğitimlerde) bir soru bölümü eklenmesi, daha sonra eğitimcinin kurs süresi içerisinde (örneğin bir haftalık bir eğitimde, bir hafta süre içinde) bu sorulara cevap vermesi verimli olur. Kursu istekli kişilerin katılması, zorunluluk olmaması eğitimin kalitesini attıracaktır. Öğretmenler için yıllık bir sayı belirlenip (örneğin, her öğretmen bir eğitim yılında 3 eğitim faaliyetine katılmalıdır, gibi) istediği, ilgi duyduğu alanlarda bu uzaktan eğitimleri alarak kendini geliştirmesi sağlanabilir. Tabi bunun için uzaktan eğitimlerin çeşitlenmesi (örneğin; bilim tarihi, astronomi, parçacık fiziği, fizik deneyleri, kimya deneyleri, biyoloji deneyleri, yazarlık eğitimi... gibi) gerekli.” (K13)

“Uzaktan eğitim kendini geliştirme bilgilerini yenileme ve güncelleme yanında ilgi alanları içinde bulunan konuları kendi evinin rahatlığında ulaşabilecekleri bir platform öğretmenler için. MEB in bu eğitimleri daha ciddiye alıp alanında uzman kişilerle yapmaya devam etmesinin faydalı olacağını düşünüyorum. Yani sadece nicelik değil nitelik de ilgilenmeli. Okul yöneticileri bu tür eğitimlere hem katılmalı hem de öğretmen ve çalışanlarını teşvik etmeli.” (K15)

“Her branş ile ilgili yeni kurslar ve atölye çalışmaları tasarlanabilir.” (K17)

“Zamanı öğretmene uygun yaparlarsa çok iyi olur. Sene başında EBA üzerinden bir eğitim almamız gerektiğini söylediler. Ancak o kadar fazla iş vardı ki okulda açmaya fırsatım bile olmadan eğitimin tarihi geçmişti.” (K22)

“MEB Udemy, Khan Akademi gibi portallarla anlaşmalar yaparak öğretmenlerin bu platformlardaki eğitimlerden indirimli şekilde faydalanmalarını sağlayabilir. Öğretmenler ve okul yöneticileri pandemi sürecini mesleki gelişimde bir fırsat olarak görmeli ve ilgi duydukları alanlarda katılabildikleri kadar uzaktan eğitim programına iştirak etmelidirler.” (K30)

Sonuç ve Tartışma

Araştırma sonucunda katılımcıların deneyimledikleri uzaktan eğitim programlarının neler olduğu, bu programların avantaj ve dezavantajları, eğitimcilerin mesleki gelişimlerine olan etkileri belirlenerek eğitimcilerin yakın gelecekte katılmak istedikleri uzaktan eğitim programlarının neler olduğu ve uzaktan eğitim konusunda MEB’e ve meslektaşlarına olan önerileri ortaya çıkarılmıştır.

Araştırma bulgularına göre bilgisayar ve mobil destekli tasarım, kodlama eğitimleri, müze eğitimi ve okul tabanlı afet eğitiminin katılımcılar tarafından en sık tercih edilen uzaktan eğitim programları olduğu görülmektedir. Ayrıca teknoloji alanında olan uzaktan eğitim programları katılımcıların en çok tercih ettikleri eğitimler arasında yer almaktadır. Araştırma sonuçlarına göre web 2.0 araçları, yabancı dil eğitimi, yenilikçi ders materyalleri tasarımı, eğitim liderliği ve STEM uygulamaları yakın gelecekte uzaktan eğitim yoluyla katılım talep edilecek eğitimlerdendir. Uzaktan eğitimde ihtiyaç haline gelen dijital teknolojilerin kullanımı konusunda eğitimcilerin birçoğunu bilgi ve deneyimlerinin eksik olması teknoloji içerikli programlar tercih etmelerinin sebebi olabilir. Parsons vd. (2019) araştırmalarında video kitabın, çevrimiçi ders uygulamaları en çok talep edilen uzaktan eğitim programları arasında olduğunu ifade etmektedir. MEB eğitim sisteminde yüz yüze eğitimin yanında Eğitim Bilişim Ağı’ nın destekleyici bir ortam olarak

kullanılması da (Doğan & Koçak, 2020) teknoloji içerikli programların tercih edilmesinin nedenleri arasında sayılabilir.

Araştırma sonuçlarına göre, zaman kayıplarını engellemesi, istenilen zamanda ve kolay şekilde eğitime erişilebilmesi, rahat ve konforlu bir eğitim ortamı sağlaması uzaktan eğitimin en önemli avantajları olarak algılanmaktadır. Bu sonuç alan yazındaki bazı çalışmaların bulgularıyla örtüşmektedir (Akgül ve Oran, 2020; Akgül & Oran, 2020; Bubb & Earley, 2013; Çetin & Akduman, 2020; Demir & Kale, 2020; Erdoğan, 2017; Wassermann & Migdal, 2019). İlgili araştırmalarda uzaktan eğitimin öğretmenlerin zaman kısıtlamalarını önleyerek esnek ve erişilebilir eğitim imkanları sunduğu vurgulanmıştır. Bu sonuca göre uzaktan eğitimin öğretmen ve eğitim yöneticileri tarafından benimsendiği görülmektedir. Uzaktan eğitimin eğitimcilerin mesleki gelişimlerini sağlamada bir fırsat olarak görülmesi için yeterli teşvik ve imkânlar sağlanabilir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu uzaktan eğitimin sosyalleşme, etkileşim ve iletişimi azalttığı şeklindedir. Bu durum uzaktan eğitimin yüz yüze eğitimdeki gibi anlık ve hızlı olmayışından kaynaklanmaktadır. Araştırmanın sonucu Yang ve Liu (2004) araştırmalarında elde ettikleri uzaktan eğitimin yeterince yansıtıcı ve etkileşimli olmadığı bulgusu ile uyumlu olduğu söylenebilir. Öte yandan ilgili sonuç, Bonafini (2017)'nin araştırma bulgularıyla uyusmamaktadır. Bonafini (2017), çalışmasında uzaktan eğitim programları aracılığıyla katılımcıların coğrafi konumdan bağımsız olarak birbirleriyle ve kurs materyalleri ile etkileşim kurma fırsatına sahip olduklarını ve öğrenmeleri boyunca çevrimiçi okuma materyalleri, videolar, sınavlar, tartışma forumları ve değerlendirmelerden oluşan bir durumla etkileşime girdiklerini belirtmiştir. Okul yöneticileri uzaktan eğitimin öğrencilerin derse katılım ve etkileşim açısından eksik kaldığını vurgulamışlardır (Akyıldız & Yurtbakan, 2021). Bu nedenle uzaktan eğitimdeki katılımcıların çeşitli interaktif materyallerle sürece aktif katılımının sağlanarak derslerin daha etkin ve verimli işlenmesi ve iletişimin artırılması sağlanabilir.

Araştırma bulgularına göre uzaktan eğitimin eğitimcilerin entelektüel, genel ve özel alan ve teknoloji kullanımı yeterliklerine etki ederek mesleki gelişimlerini sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonucun alan yazındaki bazı çalışmaların bulgularıyla da uyumlu olduğu görülmektedir (Kriek & Grayson ,2009; Ponte, 2010; Yang & Liu ,2004).

Yang & Liu (2004) eğitimcilerin mesleki gelişim ve destek için uzaktan eğitim uygulamalarını kullanarak duygusal ve entelektüel olarak fayda sağladıklarını ifade etmişlerdir. Kriek & Grayson (2009) öğretmenlerin uzaktan eğitim yoluyla içerik bilgisi, öğretim yaklaşımları ve profesyonel tutumlarını geliştirdikleri bulgusuna ulaşmışlardır. Ponte (2010) ise öğretmenlerin katıldıkları uzaktan eğitim programı sayesinde müfredat ve mesleki konular hakkında daha emin olduklarını ve mesleki kültürleri hakkında daha güçlü bir his geliştirdiklerini bildirmiştir. Uzaktan eğitim ile birçok eğitimin, programların ve içeriklerin ulaşılabilir hale gelmesiyle eğitimcilerin mesleki gelişimlere önemli bir katkı sunduğu söylenebilir.

Araştırmada uzaktan eğitim deneyimi olan eğitimcilerin MEB'e yönelik oldukça fazla önerileri olmuştur. Özellikle MEB bünyesinde yapılan uzaktan eğitim programlarındaki eğitimcilerin hem kendi alanlarında hem de uzaktan eğitim yöntem ve teknikleri konusunda uzmanlaşmış olmalarını talep etmekte, eğitim içeriklerinin ve eğitim zamanlarının çok iyi planlaması, uzaktan eğitim programlarının çeşitlendirilmesi ve ihtiyaca yönelik eğitimler sunulması önerilmektedir. Can (2020) çalışmasında benzer bir sonuca ulaşmıştır. İlgili araştırmada bu konuda ülkemizde EBA sayesinde video konferans yöntemi etkin kullanılarak açık ve uzaktan eğitim yoluyla bilişim teknolojileri, ders içerik geliştirme, materyal tasarım vb. eğitimler düzenlenebileceği önerilmektedir.

Araştırmada elde edilen bir diğer bulgu uzaktan eğitim deneyimi yaşayan eğitimcilerin uzaktan eğitimi bir fırsat olarak görmeleri ve meslektaşlarına mesleki gelişimlerini sağlamaları noktasında ulusal ve uluslararası platformlardan haberdar olarak olabildiğince uzaktan eğitim deneyimi yaşamalarını önermeleridir. Uzaktan eğitimle dünyanın en uzak noktasındaki eğitimlere katılmak artık mümkün olmaktadır. MEB, öğretmenlerin eğitimde yeni gelişmelerden haberdar olmaları için uzaktan hizmet içi eğitim etkinlikleri düzenlemektedir (Parmaksız & Sıcak, 2015).

Parsons vd. (2019), araştırmalarında herhangi bir uzaktan eğitim uygulamasından haberdar olmamanın, oğretmenlerin uzaktan eğitim programlarına katılmamalarındaki en önemli neden olduğu bulgusuna ulaşmışlardır. Bu bulgu bu önerilerin ne kadar değerli olduğunu göstermektedir. Uzaktan eğitim programlarından daha çok haberdar olan eğitimcilerin zamanla daha fazla uzaktan eğitim uygulamalarına katılacakları söylenebilir.

Araştırma Sonuçlarına Yönelik Öneriler

Bu araştırma devlet okullarında görev yapan oğretmen ve okul yöneticileriyle yürütölmüştür. Benzer bir çalışma özel eğitim kurumlarında yürütölerek bu kurumlardaki eğitimcilerin hangi uzaktan eğitim programlarını tercih ettikleri ve bu programların mesleki gelişimlerine olan etkileri ortaya çıkarılabilir. Resmi ve özel okullarda görev yapan eğitimcilerin uzaktan eğitim deneyimleri karşılaştırılabilir.

Uzaktan eğitimle lisans ve yüksek lisans eğitimi yapan katılımcılar bu araştırmada mevcuttur. Uzaktan lisans ve yüksek lisans programlarına katılan eğitimcilerin dahil olduğu araştırmaların yapılması ve sonuçların benzer araştırma sonuçlarıyla karşılaştırılması yararlı olabilir.

Uzaktan eğitimin oğretmen ve okul yöneticilerinin mesleki gelişimine olan etkilerini belirlemeye yönelik farklı yöntemlerle çalışmalar yapılması bu konuda farklı bir bakış açısına sahip olunması açısından yararlı görölmektedir.

Uzaktan eğitim ekonomik, esnek ve ulaşılabilir olması açısından eğitimcilerin mesleki gelişim ihtiyacını karşılayabilir. Bu sebeple MEB, oğretmen ve okul yöneticileri için çeşitli alanlarda uzaktan eğitim programları tasarlamalıdır. Bu eğitimlerin uzaktan eğitim deneyimi olan uzman eğitimciler ve üniversiteler tarafından verilmesi önerilebilir.

Kaynakça

- Akgöl, G., & Oran, M. (2020). Sosyal bilgiler oğretmenlerinin, ortaokul oğrencilerinin ve oğrenci velilerinin pandemi sürecindeki uzaktan eğitime ilişkin görüşleri. *Eğitimde Yeni Yaklaşımlar Dergisi*, 3(2), 15-37.
- Akyıldız, S., & Yurtbakan, E. (2021). Okul yöneticisi ve oğretmenlerin koronavirüs salgını ile ilgili görüşleri, sürecin tutum ve davranışlarına etkileri ve uzaktan eğitim algılarının incelenmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(4), 2191-2203. <https://doi.org/10.33206/mjss.848566>
- Albayrak, Ö., Berber, K., & Uludağ E. (2022). Pandemi sürecinde hemşirelik esasları uygulama derslerinin uzaktan eğitim ile yürütölmesi konusunda akademisyenlerin deneyimleri. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(1), 220-228. <https://doi.org/10.37989/gumussagbil.943152>
- Alshehry, A. (2018). Case study of science teachers' professional development in Saudi Arabia: challenges and improvements. *International Education Studies*, 11(3), 70-76. <https://doi:10.5539/ies.v11n3p70>
- Altın, F., & Gündoğdu, K. (2021). Okul öncesi eğitimde uzaktan eğitim uygulamalarının oğretmen görüşleri doğrultusunda incelenmesi: Sorunlar ve öneriler. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 577-592.
- Aşkan, T., & Ertuğrul, U. (2022). Pandemi sürecinde bilişim teknolojileri oğretmenlerinin uzaktan eğitimin işleyişi ile ilgili görüşleri. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(1), 15-28. <https://doi:10.30855/gjes.2022.08.01.002>
- Bakırcı, H., Özcan, Ö., & Yılmaz, K. (2021). Salgın döneminde ortaokul oğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin belirlenmesi. *Fen Matematik Girişimcilik ve Teknoloji Eğitimi Dergisi*, 4(3), 155-170.

- Bonafini, F. C. (2017). The Effects of participants' engagement with videos and forums in a MOOC for teachers' professional development. *Open Praxis*, 9(4), 433-447.
- Bubb, S., & Earley, P. (2013). The use of training days: Finding time for teachers' professional development. *Educational Research*, 55(3), 236-248. <https://doi.org/10.1080/00131881.2013.825161>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2015). *Örnekleme yöntemleri* (32. baskı) Ankara: Pegem
- Can, E. (2019). Öğretmenlerin meslekî gelişimleri: Engeller ve öneriler. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(4), 1618-1650. <https://doi:10.14689/Issn.2148-2624.1.7c.4s.14m>
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye'de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açık Öğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Correia, A. P., Liu, C., & Xu, F. (2020). Evaluating videoconferencing systems for the quality of the educational experience. *Distance Education*, 41(4), 429-452. <https://doi.org/10.1080/01587919.2020.1821607>
- Creswell, J. W. (2020). *Beş nitel araştırma yaklaşımı* (M. Aydın, Çev.; 3rd ed.). Siyasal. (Orijinal çalışma 2013'de yayınlanmıştır)
- Çetin, S., & Akduman, D. (2022). Covid-19 Pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecine ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 55(1), 121-146. <https://doi:10.30964/auebfd.1000300>
- Çıtak, Ş., & Pekdemir, Ü. (2021). Öğretmen velilerin uzaktan eğitimle ilgili mesleki ve ebeveynlik deneyimleri. *Yaşam Becerileri Psikoloji Dergisi*, 5(10), 81-100. <https://doi.org/10.31461/ybpd.1030193>
- Demir, S., & Kale, M. (2020). Öğretmen görüşlerine göre, Covid-19 küresel salgını döneminde gerçekleştirilen uzaktan eğitim sürecinin değerlendirilmesi. *Turkish Studies*, 15(8), 3445-3470. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.44492>
- Doğan, S., & Koçak, E. (2020). EBA sistemi bağlamında uzaktan eğitim faaliyetleri üzerine bir inceleme. *Ekonomi ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(14), 111-124.
- Erdoğan, S. (2017). Uzaktan okul öncesi öğretmen destek programı: Öğrenme merkezleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 44, 515-542. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.307366>
- Gök, B., & Kılıç Çakmak, E. (2020). Uzaktan eğitimde ders veren öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algısı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 28(5), 1915-1931. <https://doi.org/10.24106/kefdergi.3914>
- Hanley, G. P., Iwata, B. A., & McCord, B. E. (2003). Functional analysis of problem behavior: A review. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 36(2), 147-185. <https://doi:10.1901/jaba.2003.36-147>
- İşman, A. (2008). *Uzaktan eğitim* (4.baskı). Pegem Akademi.
- Kriek, J., & Grayson, D. (2009). A Holistic professional development model for South African physical science teachers. *South African Journal of Education*, 29(2), 185-203.
- Korkut, Ş., & Memişoğlu, H. (2021). Sosyal bilgiler öğretmenleri ve öğrenci görüşlerine göre uzaktan eğitim süreci. *Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi*, 3(7), 1639-1682. <https://doi.org/10.47994/usbad.928916>
- Matzat, U. (2013). Do blended virtual learning communities enhance teachers' professional development more than purely virtual ones? A large scale empirical comparison. *Computers & Education*, 60(1), 40-51. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2012.08.006>

- Millî Eğitim Bakanlığı. (2020). Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü Hizmet İçi Eğitim İçerikleri. Milli Eğitim Bakanlığı. <https://oygm.meb.gov.tr/www/hizmetici-egitim-planlari/icerik/28>
- Moore, M. G., & Kearsley, G. (2011). *Distance education: A System view of learning* (3rd ed.). Cengage Learning.
- Nikolov, R. (2007). *Towards web 2.0 schools: Rethinking the teachers professional development*. IFIP Conference. Department of Information Technologies, University of Sofia.
- Otçeken, H. S. (2022). Velilerin pandemi dönemindeki uzaktan eğitim sürecine ilişkin görüş ve deneyimleri (İstanbul Ümraniye İlçesi örneği) (Tez No. 201109112) [Doktora Tezi, Maltepe Üniversitesi -İstanbul] Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Özoğlu, M. (2010, 07–08 Mayıs). *Millî Eğitim Bakanlığı'nda hizmet içi eğitimin yeniden yapılandırılması panel ve çalıştayı*. Ankara. MEB Hizmet içi Eğitim Dairesi Başkanlığı.
- Parmaksız Ş. R., & Sıcak, A. (2015). Uzaktan hizmet içi eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(4), 187-212.
- Parsons, S. A., Hutchison, A. C., Hall, L. A., Parsons, A. W., Ives, S. T., & Leggett, A. B. (2019). US teachers' perceptions of online professional development. *Teaching and Teacher Education: An International Journal of Research and Studies*, 82(1), 33-42. <http://dx.doi.org/10.1016/j.tate.2019.03.006>
- Perktaş, E. (2022). Pandemi döneminde üniversite öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik değerlendirmeleri: Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 403-416. <https://doi.org/10.33437/ksusbd.910518>
- Ponte, J. P. D. (2010, November 14- 17). Teachers researching their own practices in a process of curriculum change. In 34th Conference of the International Group for the Psychology of Mathematics Education. Belo Horizonte, Brazil.
- Wasserman, E., & Migdal, R. (2019). Professional development: Teachers' attitudes in online and traditional training courses. *Online Learning*, 23(1), 132-143.
- Yavuz, C. (2015). Uzaktan ve yüz yüze hizmet içi eğitimin öğrenenlerin başarısı ve öğrenmenin kalıcılığı açısından karşılaştırılması (Tez No. 388241) [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi-Ankara]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Yamamoto, G. T., & Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34. <https://doi.org/10.32329/uad.711110>
- Yang, S. C., & Liu, S. F. (2004). Case study of online workshop for the professional development of teachers. *Computers in Human Behavior*, 20(6), 733–761. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2004.02.005>
- Yıldırım, K. (2020). İstisnai bir uzaktan eğitim-öğretim deneyiminin öğrettikleri. *Alan Yazın Eğitim Bilimleri Eleştirel İnceleme Dergisi*, 1(1), 7-15. <http://dx.doi.org/10.22596/cresjournal.0101.7.16>
- Yıldırım, A., & Simsek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11.baskı). Seçkin
- Yenerer, T. (2021). Uzaktan eğitim uygulamalarının sınıf öğretmenleri görüşlerine göre değerlendirilmesi (Tez No. 676789) [Doktora Tez, Necmettin Erbakan Üniversitesi-Konya]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Yürek, E. (2021). Okul öncesi eğitimde uzaktan eğitimin uygulanabilirliğine yönelik okul öncesi öğretmenlerinin ve alandaki akademisyenlerin görüşlerinin incelenmesi (Tez No 671256)

[Doktora Tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi-İstanbul]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.

Zawacki-Richter, O., & Naidu, S. (2016). Mapping research trends from 35 years of publications in *Distance Education*, 37(3), 245–269. <https://doi.org/10.1080/01587919.2016.1185079>

Extended Abstract

Introduction

The literature on distance education and professional development shows that distance professional development practices are not lacking in face-to-face education, and even provide various advantages to both teachers and educational institutions when applied correctly (Zawacki-Richter & Naidu, 2016). From this perspective, it can be said that the future of distance education looks bright and promising.

Many studies have been found in the literature to examine distance education from the point of view of teachers, education administrators, parents, academics, or students (Altın and Gündoğdu, 2021; Akyıldız and Yurtbakan, 2021; Korkut and Memişoğlu, 2021; Çetin, Yılmaz and İlhan, 2021; Bakırcı et al., 2021; Çıtak and Pekdemir, 2021; Yürek, 2021; Yenerer, 2021). It is anticipated that the absence of any study on the effect of distance education on the professional development of teachers will contribute to the literature.

The aim of the research is to reveal the effects of distance education on professional development in line with the experiences of teachers and administrators working in official education institutions.

For this purpose, answers to the following questions were sought:

- 1) What are the distance education programs attended by educators working in official education institutions?
 - a) In which subjects do educators working in official education institutions plan to receive training through distance education in the near future?
- 2) What are the advantages and disadvantages of taking courses with distance education according to the opinions of educators working in official education institutions?
- 3) What are the effects of the distance education program(s) attended by educators working in official education institutions on their professional development?
- 4) What are the suggestions of educators working in official education institutions to teachers, school administrators and the Ministry of National Education regarding distance education?

Method

The model of this study, which focuses on the effects of distance education experiences of teachers and school administrators working in official education institutions on their professional development, is a descriptive survey model and a qualitative research method designed in a phenomenology (phenomenology) pattern. Phenomenological research is shaped around phenomena or events that individuals consciously experience (Creswell, 2020). It is tried to reveal what these experiences are and how individuals make sense of these experiences. The study group of the research consists of educators consisting of 23 teachers and 7 school administrators working in public schools. Easily accessible sampling method was used to determine the participants. In addition, since only the educators who participated in the distance education program were included in the study, it can be said that criterion sampling was also done. Research data were collected through digital interviews through the zoom program. Some interviews were recorded with the consent of the participants. In some interviews, the answers were noted. The data were analyzed by descriptive analysis. In the data analysis of the study, three researchers analyzed the coding consistency between coders. By using “Consensus between

coders/Consensus between coders + Disagreement between coders X 100", coding consistency at the level of 97% was obtained. Findings were obtained by summarizing data, coding, frequency, and percentage analysis.

Findings

It is seen that computer and mobile assisted design and coding education; museum education and school-based disaster education are the most frequently preferred distance education programs by the participants. According to the participants, "using time efficiently", "facilitating learning" and "accessing information" were experienced as the most important advantages of distance education. "Reducing socialization, interaction and communication" is seen as the most important disadvantage of distance education. "Problems in learning" are also disadvantages frequently experienced by the participants. In line with the opinions of the educators, 30 codes affecting professional development were determined. These codes were combined under 3 sub-themes. Under the main theme of professional development, sub-themes of "intellectual development", "development in general and special field competences" and "technology use competence development" were determined.

Discussion

According to the research findings, it is seen that computer and mobile assisted design and coding education, museum education and school-based disaster education are the most frequently preferred distance education programs by the participants. According to the results of the research, the most important advantages of distance education are "preventing time loss", "accessing education at any time and easily" and "providing a comfortable and comfortable education environment". According to the research findings, it has been concluded that distance education provides professional development by affecting the development of the intellectual, general and special field and technology use competencies of the educators. According to the results of the research, in the near future, web 2.0 tools, foreign language education, innovative course material design, educational leadership and STEM applications are the trainings that are requested to participate through distance education. In the research, educators with distance education experience had a lot of suggestions for MEB. In particular, it demands that the educators in the distance education programs carried out within the Ministry of National Education be specialized both in their own fields and in distance education methods and techniques, it is recommended to plan the training content and training times very well, to diversify the distance education programs and to provide trainings tailored to the needs.